

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Troms fylkeskommune
Postboks 6600
9296 Tromsø

15. mai 2013

Innspill planprogram til Regional Transportplan for Troms 2014 - 2023

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) i Troms er kjent med at Troms fylkeskommune har forslag til planprogram for Nasjonal Transportplan (RTP) 2014 – 2023 på høring, og ønsker å komme med innspill.

Gåing og sykling

FNF Troms synes det er positivt at fylkeskommunen ønsker å øke antallet gående og syklende. Gåing og sykling er miljøvennlig og helsefremmende transport som må fremmes aktivt i en moderne samferdselspolitikk. Redusert bilbruk er nødvendig for å nå nasjonale mål om reduserte klimagassutslipp og for å minske lokal luftforurensing i byene. Inaktivitet er en av vårt samfunns viktigste årsaker til livsstilssykdommer med redusert trivsel og helse for den enkelte og enorme kostnader for samfunnet. Helsedirektoratet la i mars i fjor fram tall som viste at dersom to millioner nordmenn går ett kvarter mer hver dag i litt raskt tempo, vil det gi samfunnet en gevinst på 50 milliarder kroner i året (Helsedirektør Bjørn Inge Larsen til NRK 22. mars 2012). Det er svært viktig at folkehelseperspektivet går som en rød tråd gjennom planen. God helse skapes i skjæringspunktet mellom enkeltindividets frie valg og samfunnets innsats for å tilrettelegge slik at de sunne og helsefremmende valgene blir de enkle og naturlige. Her har samferdsel en nøkkelrolle.

Det er nødvendig med konkrete og ambisiøse mål for andelen gående og syklende i Troms, samt for antall km med ny gang- og sykkelvei i planperioden. Det er viktig at en rask utbygging av gang- og sykkelveier følges opp av stimuleringstiltak og kampanjer. I den nasjonale strategien legges det opp til at veksten i persontransporten i de største byområdene må tas gjennom kollektivtrafikk, gåing og sykling. Tiltak for å legge til rette for dette må prioriteres, og det er positivt at Tromsø, Harstad og Finnsnes får særlige utredninger i denne sammenheng.

Trygge skoleveier

FNF Troms vil gjerne rette særlig oppmerksomhet mot trygge skoleveier slik at barn og unge kan gå og sykle til skolen. Det er positivt at dette trekkes fram i forordet i planprogrammet og vi håper det prioriteres. Vi støtter helhjertet opp om målet i Nasjonal Transportplan (NTP) om at minst 80 % av barn og unge skal gå eller sykle til skolen. Det bør løftes opp som et sentralt mål også i RTP, og fordrer nært samarbeid mellom kommune, fylkeskommune og stat for realisering.

FNF Troms, c/o Bioforsk Nord Holt, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftsansjoner i Troms og representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

Nasjonale sykkelruter

Fra vårt ståsted har vi merket oss i NTP at "Statens vegvesen skal være en pådriver for å realisere de nasjonale sykkelrutene, og å bidra til å utvikle tilbudet til fritidssykling i nært samarbeid med fylkeskommuner, kommuner, reiselivsnæringen, friluftsansjoner og andre." I denne sammenheng vil FNF Troms understreke at det er gledelig at den nasjonale sykkelruten fra Bodø til Tromsø via Senja er gjennomført. Vi mener det nå er viktig at strekningen nordover videreføres og at arbeidet med å finne en god rute for strekningen Tromsø – Hammerfest må prioriteres. Fylkeskommunen bør være en viktig pådriver for dette og FNF Troms er gjerne med som aktiv samarbeidspart for å realisere dette i vår region.

Viktigheten av gode båtsamband

For å fremme og tilrettelegge for sykkelaktiviteter på fritiden og sykkelturisme langs kysten, behøver vi gode frekvenser av ferger og hurtigbåter. Troms har et spektakulært kystlandskap med et høyt antall små og store øyer som innbyr til fantastiske sykkel- og naturopplevelser. For å utnytte sykkelmulighetene langs kysten mener FNF Troms at båtsambandene mellom de store øyene må opprettholdes. Fergene bidrar også positivt til reiselivet gjennom blant annet Nasjonal turistvei og fungerer som knutepunkt i distriktene.

Gåing og sykling i sammenheng med friluftsliv

FNF Troms vil understreke at arbeidet med å legge til rette for gåing og sykling som del av transport må ses i sammenheng med å legge til rette for gåing og sykling på fritida som del av friluftslivet. Det er mange tilknytningspunkter og mulige synergieffekter. Miljøverndepartementet arbeider med nasjonal handlingsplan for friluftsområder der en bl.a. skal registrere eksisterende, og peke på behov for nye viktige ferdselsårer, som kyststier og pilegrimsleder. Direktoratet for naturforvaltning har en særskilt nærmiljøatsing der flere av pilotprosjektene fokuserer på lett tilgang til turveier i og fra bo-områder til friluftsområder. For gjennomføring av nasjonal gåstrategi og nasjonal sykkelstrategi - særlig i forhold til det holdningsskapende arbeidet, er et bredt samarbeid på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer nødvendig. FNF Troms anbefaler også at "Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk", som er under utarbeidelse i Fylkeskommunen, inkluderes og tillegges vekt under "regionale rammer og føringer for planarbeidet" i planprogrammet.

Behov for utfartsparkeringer

FNF Troms ønsker å understreke det store behovet for utfartsparkeringer, samt vedlikehold og brøyting av disse. I Troms er det stor mangel på parkeringsmuligheter i tilknytning til populære utfartssteder og turmål. Og de stedene hvor parkering finnes, er det en stor utfordring at majoriteten ikke brøytes om vinteren. Dette medfører at biler må stå langs veiene og bidrar til trafikkfarlige situasjoner. Et annet resultat er at noen velger bort turen grunnet vanskelige parkeringsforhold, noe som går utover trivsel og folkehelse. Det er også behov for utbedring av veilommer og stoppeplasser for å ivareta estetiske kvaliteter i forhold til utsikt, fotografering og rasting.

FNF Troms mener at en strategi for utfartsparkeringer og godt vedlikehold av disse må prioriteres i RTP. For enkelte strekninger må det også vurderes lavere fartsgrense grunnet aktiv bruk, samt at det burde tilrettelegges med toalett og avfallsplass på utvalgte steder. Tilrettelegging for gode opplevelser og fysisk aktivitet langs veinettet i form av parkeringsplasser er svært viktig og må satses på. FNF Troms bidrar gjerne i et samarbeid for å kartlegge hvor det er behov for parkeringsplasser i Troms i tilknytning til viktige natur- og friluftsområder.

Vei og strandsoner

FNF Troms registrerer at det i forslagene til plantema ikke nevnes noe om veibygging og strandsoner, noe vi finner bemerkelsesverdig. I følge nasjonale forventninger skal allmenne

interesser gis fortrinn i 100-metersbeltet, samt at viktig natur, kulturmiljø og landskap skal bevares. Arealbruken i strandsonen skal vurderes i et langsiktig og helhetlig perspektiv hvor det tas særlig hensyn til natur, kultur og landskap. I Troms er en stor andel av strandsonene utbygd og bare på fastlandet i Tromsø kommune ligger hele 75 km av strandsonen (mindre enn 30 meter fra flomålet) i veifylling. Veiene fungerer som barrierer til de attraktive friområdene langs fjæra og fører også med seg støy, risiko og ødeleggelse av verdifull kystnatur, biologisk mangfold og kulturlandskap. FNF Troms oppfordrer Troms fylkeskommune til å inkludere denne tematikken inn i planprogrammet for RTP 2014 - 2023. De nasjonale forventningene om å bevare strandsonen burde komme klart fram som et konkret mål i planen.

Vei og friluftsliv

Utbygging av vei byr ofte på store arealkonflikter. I NTP er det derfor gledelig at det legges vekt på å ivareta blant annet naturmangfold, jordvern og kulturlandskap. Det som vi derimot stiller spørsmålsteget ved er at vi ikke finner samme type omtale og vektlegging av hensyn til friluftsliv i miljøkapitlet. Nedbygging og fragmentering av friluftsområder kan ødelegge gangmuligheter for både transport og fritidsaktivitet, noe som står i sterk kontrast til andre mål i NTP og i Folkehelsemeldinga. FNF Troms anbefaler at dette elementet inkluderes i RTP fra første fase og at det tas hensyn til friluftsområdene ved veibygging. Dersom utbygging berører traseer for gåing, sykling og skigåing må det etableres alternative traseer som del av utbyggingen.

Skilting og merking

Det er nødvendig med hensiktsmessig skilting og merking av traseer for gåing og sykling og til friluftsområder. Det er også viktig med god veivisning og skilting med stedsnavn på attraktive destinasjoner og turmål. Dette må gjøres i samarbeid mellom samferdselsmyndighetene og friluftsgeselskapene og temaet bør løftes i planen.

Kollektivtransport

FNF Troms synes det er positivt at Troms har en stor andel bussreiser, kun slått av Oslo. Vi mener likevel at en ytterligere satsing på kollektivtransport er nødvendig. Det er viktig at det utredes måter å tilby et enda bedre kollektivtilbud, men at kostnadsrammene samtidig holdes nede. Prisene på mange av dagens kollektivløsninger stimulerer ikke til aktiv bruk og her må en se på konkrete virkemidler for å gjøre det mer attraktivt. FNF Troms mener at Regional transportplan bør bidra til å fremme kollektivbaserte naturopplevelser, noe som både er god helse- og klimapolitikk, samt også ganger reiselivet

Turbusser i helgene

FNF Troms mener det bør bli en regional satsing på turbusser i helgene til viktige utfartssteder, både vinter og sommer. Dette vil stimulere til økt uteaktivitet og friluftsliv, samtidig som at det vil bidra positivt til mindre bruk av personbiler og sikre trafiksikker parkering. Det foregår noen positive tiltak med turbusser i enkelte sesonger i Troms allerede, men FNF Troms mener dette er et felt det bør satses mer på. Potensialet i tiltaket burde utredes nærmere.

Universell utforming

I planprogrammet står det at planlegging, bygging og oppgradering alltid skal ha fokus på universell utforming. Dette er bra og vi håper det følges opp med konkrete tiltak i planen. Det er viktig med en samordning med samferdselsmyndighetene slik at de friluftsområdene som er lett tilgjengelig og universelt utformet også er lett tilgjengelig fra offentlig kommunikasjon og veinett. FNF Troms oppfordrer til at det hentes inn kunnskap om disse områdene og at det utarbeides tiltak.

Fritids- og opplevelsesreiser

FNF Troms skulle gjerne sett at "Fritids- og opplevelsesreiser" ble inkludert som et eget plantema i RTP. Dette er en meget viktig del av samferdselen i fylket og god satsing og tilrettelegging på dette området vil kunne gagne både bolyst, reiseliv og friluftsliv. Dette temaet vil ivarett mange av de nevnte tiltakene og strategiene nevnt overfor, for eksempel behov for utfartsparkeringer, skilting og merking med stedsnavn og nasjonal sykkelrute. På denne måten kunne vei og båt bli løftet som viktig infrastruktur for blant annet friluftsliv og naturopplevelser.

Godstransport og havn

FNF Troms mener det er viktig å satse på mer godstransport på sjø i fylket. Dette vil gi store gevinster både for miljø og for trafikksikkerhet, framfor dagens økende godstransport langs vei. Her er det behov for et løft og målrettede tiltak for å snu dagens trend. Det er nødvendig med bred kunnskapsinnhenting og å finne strategiske plasseringer for havneknutepunkt.

Medvirkning

Det er viktig med reell medvirkning i plansammenheng og det er positivt at fylkeskommunen vektlegger dette, til tross for relativt kort tid for gjennomføring. Vi synes det er flott at interesseorganisasjoner sikres medvirkning gjennom referansegruppemøter. Vi vil sette pris på at også natur- og friluftorganisasjoner inviteres til disse, gjerne koordinert i samarbeid med FNF Troms. Vi har av erfaring sett at det er fordelaktig at slike referansegruppemøter for interesseorganisasjoner holdes på kveldstid/ettermiddag, da mange som er engasjert i dette er frivillige og ikke har anledning på dagtid. Vi ønsker også gjerne at FNF og våre medlemsorganisasjoner inviteres til de planlagte transportseminarene i perioden mai til september 2013.

FNF Troms ønsker Troms fylkeskommune lykke til med ferdigstilling av planprogrammet og i det videre arbeidet.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Kopi:
Fylkesmannen i Troms
Statens vegvesen Region Nord